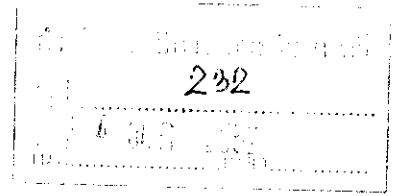

สงค 418:3
14 มค 52
14.30 21

ที่ กษ 0304 / 212

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200

13

มกราคม 2552

เรื่อง ขอความเห็นชอบหลักเกณฑ์และแนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว(ล)16710 ลงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2551

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง ขอความเห็นชอบหลักเกณฑ์และแนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาหลักเกณฑ์และแนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้ว ขอเรียนว่า หลักเกณฑ์และแนวทางตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น มีความเหมาะสมในภาพรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแหล่งน้ำธรรมชาติ จึงขอให้มีการทบทวนและปรับปรุงในรายละเอียดบางประการ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหน่วยงานหนึ่ง จึงได้สรุปประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ควรปรับปรุงและกำหนดหลักเกณฑ์และกรอบแนวทางในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ได้แก่

1.1 กรณีหนอง บึง ทะเลสาบน้ำจืด ซึ่งกำหนดให้ทะเลสาบน้ำจืดครอบคลุมถึงแหล่งน้ำที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น แอ่งเก็บน้ำเหนือเขื่อน และให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ จะต้องใช้หลักเกณฑ์และกรอบแนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟูด้านแหล่งน้ำตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอดังนั้น อาจไม่เหมาะสม เนื่องจากแอ่งเก็บน้ำเหนือเขื่อนซึ่งประชาชนทั่วไปรู้จักคือ อ่างเก็บน้ำ (Reservoir) ไม่ใช่แหล่งน้ำสาธารณะ แต่เป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นโดยหน่วยงานต่างๆ มีวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการก่อสร้างรวมทั้งแผนการบริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ ชัดเจน โดยในส่วนที่กรมชลประทานรับผิดชอบ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง พื้นที่เก็บกักน้ำเป็นที่ราชพัสดุ มีเอกสารสิทธิ์ ซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมชลประทาน และได้ประกาศเป็นทางน้ำ

/ ชลประทาน ...

ชลประทานตามพระราชบัญญัติชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 เพื่อใช้ประโยชน์ในกิจการชลประทาน จึงมีการบริหารจัดการน้ำต่างจากพื้นที่ชุ่มน้ำตามธรรมชาติทั่วไป

- 1.2 กรณีแม่น้ำ ลำคลอง เห็นควรยกเว้นแม่น้ำหรือคลองที่กรมชลประทานใช้เป็นทางน้ำชลประทานเพื่อการส่งน้ำหรือระบายน้ำ เนื่องจากกรมชลประทานจำเป็นต้องใช้เส้นทางเหล่านั้นเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการน้ำ ทั้งเพื่อการป้องกัน/แก้ไขปัญหาน้ำท่วมและการจัดสรรน้ำเพื่อกิจกรรมต่างๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์และแผนการใช้งานที่ชัดเจน ต่างจากแม่น้ำและคลองธรรมชาติทั่วไป

2. เห็นสมควรให้มีการปรับปรุงรายละเอียดประกอบการดำเนินการในมาตรการในการแก้ไขปัญหาน้ำพื้นที่ชุ่มน้ำประเภทหนอง บึง ทะเลสาบน้ำจืด ดังนี้

- 2.1 ปัญหาการตื้นเขิน (ข้อ 1.1 การตกตะกอนที่มากับน้ำ) ในมาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง

- 2.1.1 ประเด็น การควบคุมการใช้ที่ดิน/ปรับระบบการปลูกพืช ในส่วนของเกษตรกรรายใหญ่ ซึ่งปลูกพืชเชิงเดี่ยวจะใช้ปัจจัยการผลิต เช่น สารเคมี ปุ๋ยเคมี และน้ำมาก จึงต้องให้ความสำคัญในการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างคุ้มค่า และไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำ สำหรับส่วนของเกษตรกรรายย่อย ควรปรับระบบการปลูกพืชในลักษณะแบบผสมผสานเพื่อให้เกิดการเกื้อกูลในกระบวนการผลิต และการใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมไม่เกิดผลกระทบต่ออนุรักษ์

- 2.1.2 ประเด็น การจัดทำโครงการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีกรมพัฒนาที่ดินและกรมส่งเสริมการเกษตรร่วมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ โดยกรมพัฒนาที่ดินขอแก้ไขการดำเนินการ จากเดิมมีแผนงานในมาตรการ “ไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง” เปลี่ยนเป็นมาตรการ “ใช้สิ่งก่อสร้าง” แทน สำหรับในส่วนของกรมส่งเสริมการเกษตร มีความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรให้ความสำคัญในการกระตุ้นให้เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่เกิดความร่วมมือในการเข้าร่วมทำการฟื้นฟูในการอนุรักษ์ดินและน้ำ และตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์อีกทางหนึ่งด้วย

- 2.1.3 ประเด็น การจัดทำโครงการศึกษาสำรวจผลกระทบจากการตกตะกอนในแหล่งน้ำ พร้อมจัดทำแผนการขุดลอก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเสนอให้เปลี่ยนหน่วยงานรับผิดชอบจากกรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานอื่น เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวไม่ใช่ภารกิจของกรมพัฒนาที่ดิน

- 2.2 ปัญหาการตื่นเงิน (ข้อ 1.2 การทับถมของวัชพืชและพืชน้ำ) ในมาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง
- 2.2.1 ประเด็น การส่งเสริมโครงการนำพืชน้ำไปใช้ประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ย ควรให้ความสำคัญกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการ และมีการรณรงค์การทำกิจกรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- 2.2.2 ประเด็น การส่งเสริมให้ลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี ควรให้ความสำคัญในการรณรงค์ และส่งเสริมให้เกษตรกรลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง
- 2.3 ปัญหาการตื่นเงิน (ข้อ 1.3 การใช้ประโยชน์แหล่งน้ำและที่ดินผิวดินประเภท) ในมาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง
- 2.3.1 ประเด็น การใช้ประโยชน์แหล่งน้ำ/ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพ โดยจะต้องมีการกำหนดเขตการปลูกพืชที่ชัดเจนและจะต้องมีกฎหมายเพื่อบังคับใช้กับเกษตรกรที่ปลูกพืชนอกเขต และประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับ หรือได้รับการคุ้มครองในการปลูกพืชในเขตที่กำหนดไว้
- 2.4 ปัญหาการแพร่ระบาดของพืชและสัตว์ต่างถิ่น (ข้อ 3.1 ภาคเอกชน) โดยขอให้ปรับปรุงมาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง ในประเด็นการสร้างความเข้าใจและความตระหนักให้ผู้ประกอบการค้าพืชและสัตว์รู้ถึงผลกระทบจากการนำเข้าพืชและสัตว์ต่างถิ่น และประเด็นการสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนว่าไม่ควรนำสัตว์และพืชต่างถิ่นเข้ามาในประเทศ รวมถึงการจัดทำหลักสูตรเพื่อใช้ในโรงเรียน เนื่องจากมีข้อความที่เกี่ยวข้องกัน จึงควรจัดให้อยู่ในหัวข้อเดียวกัน
- 2.5 ปัญหาการแพร่ระบาดของพืชและสัตว์ต่างถิ่น (ข้อ 3.2 ภาคราชการ) โดยขอให้ปรับปรุงมาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง ในประเด็นการกำหนดนโยบายแผนงานและแนวทางการวิจัยเกี่ยวกับสัตว์และพืชต่างถิ่นเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำในระยะยาว และประเด็นการศึกษาวิธีการควบคุมสาเหตุของการขยายพันธุ์ของพืชและสัตว์ต่างถิ่น เนื่องจากเป็นมาตรการด้านศึกษาวิจัยเห็นสมควรให้เพิ่มเติมหน่วยงานสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับการวิจัย
- 2.6 ปัญหาคุณภาพน้ำ/ขยะสิ่งปฏิกูล (ข้อ 4.1 ภาคเกษตรกรรม) ในมาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง
- 2.6.1 ประเด็น การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพแทนการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อลดปัญหามลพิษ เห็นควรมีการพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้และเข้าใจ

เรื่องการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ และควรเน้นให้มีการใช้ปุ๋ยแบบผสมผสานทั้ง
ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และปุ๋ยเคมี ตามความเหมาะสมกับชนิดพืชและคุณสมบัติดิน
เพราะปุ๋ยแต่ละชนิดมีคุณลักษณะแตกต่างกัน มีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเสนอความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อใช้ประกอบการ
พิจารณาของคณะรัฐมนตรี จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิณะ วัฒนยงค์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมชลประทาน

กองแผนงาน

โทร. 0 2241 5069

โทรสาร 0 2243 6917